

RADICS RUDOLF

TRANSZKULTURÁLIS TEREK ÉS PERSPEKTÍVÁK NYITRÁN

Immár hatodik alkalommal, 2023. szeptember 12. és 13. között került megrendezésre a *Transzkulturalizmus és bilingvizmus* című konferencia a Bázis – Magyar Irodalmi és Művészeti Egyesület Szlovákiában szervezésében Nyitrán.

A hét szekció huszonkét előadója sokszínű nézőpontok, koncepciók és értelmezési eljárások mentén kísérelte meg feltárni és bejárni az irodalom rejtett, transzkulturális tereit; a transznacionalizmus, a transzkulturalizmus, valamint a két- és többnyelvűség fogalmait felől (újra)értelmezni a vizsgált szépirodalmi szövegeket. A konferencia első napját a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának dékánja, Bárczi Zsófia nyitotta meg. A résztvevőket a Bázis nevében pedig N. Tóth Anikó irodalomtörténész, író köszöntötte. Miként azt köszöntőjében megjegyezte, a konferencia nem csupán kiváló lehetőséget teremt a nyelvi-kulturális sokszínűség vizsgálatára, de a két nap alatt elhangzó előadások akár egy új koncepció kidolgozásához is kellő lendülettel szolgálhatnak. Az inspiráló előadások sorát Csehy Zoltán nyitotta meg, aki Márai Ilona naplóját s a naplók lapjain kirajzolódó másság-ábrázolásokat vette górcső alá. Bányai Éva előadásában az elhallgatás viszonyterei kaptak központi szerepet, mégpedig Tompa Andrea *Sokszor nem halunk meg* című regénye kapcsán. Petres Csizmadia Gabriella az idegenség és a xenofóbia narratív mozzanatainak vizsgálatára helyezte a hangsúlyt. Száz Pál Jaroslav Hašek útleírásaival, transzkulturális tapasztalataival ismertette meg a jelenlévőket. Polgár Anikó a 19. századi utazók Hellász-képéről, Széchenyi István úti jegyzeteiről, Szemere Bertalan útleírásairól adott elő. Szávai Dorottya Visky András *Kitelepítés* című regényének transzkulturális terébe nyújtott betekintést. Hrbáček-Noszek Magdaléna vizsgálódásának fókuszába a gasztronómiai motívumok, azon belül is a zsidó sólet irodalmi megjelenítése került. Kuklis Katalin előadása elsősorban a művészet és pedagógia összefonódásáról, valamint a Vekker Műhely és a transzkulturalizmus kapcsolatáról szólt. Cseh Gizella előadása Amrita Sher-Gil életútjának és művészi pályafutásának transzkulturális mozzanatait villantotta fel. Bolemant Lilla Dávid Teréz életútját és munkásságát próbálta közelebb hozni a résztvevőkhöz. Hízsnyai Tóth Ildikó az önfordítás konvencionális határainak vizsgálatát választotta előadása témájául. Péntes Tímea előadása a magyar szereplők kortárs szlovák szövegekben való megítéléséről szólt. Vincze Ferenc a határátlépés, az emigráció mozzanatát vizsgálta a kelet-európai irodalmakban. Magdalena Roguska-Németh pedig a transzkulturalizmus fogalmának a magyar irodalomtudományi diskurzusban való értelmezésére tett kísérletet. A második nap előadói a novemberben 50. életévét betöltő Csehy Zoltán tiszteletére a költő, műfordító, irodalomtörténész rendkívül sokoldalú munkásságát próbálták meg több szempontból is megközelíteni. Németh Zoltán előadása például a Csehy Zoltán-szöveggépezet működéséről kérdezett rá. N. Tóth Anikó a szerző (poszt)modern operakalauzában megjelenő transzkulturális elemeket emelte ki. Ladányi István Csehy Zoltán költészetének intermedialis kapcsolódásait elemezte. Radics Rudolf a költő természetszemléletét vizsgálva a *Homokvihár* és a *Nincs hová visszamennem* c. verseskötetek ökokritikai olvasatára tett kísérletet. Bedecs László előadásában a test, a pornográfia, a költészet és a zene kapcsolódásait kívánta szemléltetni. Nagy Csilla a kulturalitás és az idegenség fogalmait felől közelítette meg a szerző *Nincs hová visszamennem* című verseskötetét. Dánél Mónika a kisebbségi irodalomtörténet-írás egy lehetséges koncepciójára hívta fel a figyelmet. Vályi Horváth Erika pedig Csehy meseátiratainak irodalomterápiás foglalkozásokon való felhasználásainak lehetőségeiről tartott tanulságos előadást.

A rendezvény a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara termeiben zajlott. A magas szakmai színvonalú nemzetközi tudományos konferencia a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

